

Sacra, que presidia un altre personatge de les terres tarragonines, l'eminent musicòleg mossèn Higiní Anglès, de Maspujols, al Baix Camp, no pas gaire lluny de la Palma d'Ebre. Em puc imaginar l'escena de la trobada: els dos saludant-se en català, a la Ciutat Eterna, unides les varietats dialectals del Camp i de la Ribera d'Ebre. Una petita polifonia perfecta. I va ser així com Catalunya es continuava obrint al món. Com quan, uns quants anys enrere, des de París, Joan Guinjoan (Riudoms, també del Baix Camp, 1931) es relacionava amb la flor-i-nata de la música d'avantguarda francesa (Boulez, Messiaen, etc.) i europea en general.

Rossend Aymí em cita amb admiració els seus professors: Ferruccio Vignanelli (orgue), Carlo Cammarota (harmonia), Armando Renzi (composició), Vieri Tosatti (orquestració) i Domenico Bartolucci (director de La Capilla Sixtina).

Àmplia obra des de Tortosa

A partir de 1970, de retorn a Tortosa, va començar l'aplicació de la seva àmplia formació musical a les realitats culturals i humanes dels medis locals en què es movia, a les que es donà totalment, com a intèrpret (orgue, organista de la Catedral de Tortosa durant deu anys, piano, violí, viola i violoncel), com a impulsor i professor del Conservatori Municipal de Música de Tortosa, també a Amposta i la Sénia, com a director de corals (la Palma d'Ebre, Vent de Dalt, Orfeó Tortosí, Vinaròs, Flix, etc.), com a constructor i restaurador d'orgues (Flix, la Palma, Vallibona, al l'Alt Maestrat), com a compositor (sardanes, suites per a piano –com la *Suite de Scala Dei*, estrenada a Falset el 1975–, música coral, com la que feu per a un poema seu *Cant al riu Ebre i a la seva Ribera* estrenat a Móra la Nova durant la penúltima Trobada de Corals de la Ribera d'Ebre, el 2015, etc.), com a harmonitzador de cançons populars (*El Carrilet*, de Josep Bo; *De Roquetes vinc*; *Mareta meua, tinc por*, de Narcisa Freixes, etc.) i, en fi, com a promotor, amb Jo-

Rossend Aymí al piano, a casa seva, a Tortosa. FOTO: JOAN REVILLAS

Rèsum biogràfic

Rossend Aymí Escolà va néixer el juliol de 1940 a la Palma d'Ebre (Ribera d'Ebre). Als dotze anys ingressà al Seminari Diocesà de Tortosa on va cursar el batxillerat, tres cursos de Filosofia Pura i quatre de Teologia i on descobrí la seva vocació musical gràcies a la Schola Cantorum, que dirigia mossèn Vicent Garcia Julbe, de Vinaròs, amb el qual va estudiar piano, harmonia, contrapunt i fuga. Àmplia estudis de piano als conservatoris de Tarragona i Saragossa i d'orgue amb mossèn Francesc Tàpies, organista de la Seu de Tarragona.

De 1965 a 1970, gràcies al Bisbat de Tortosa, va poder ingressar al Pontificio Instituto di Musica Sacra, de Roma –que dirigia el gran musicòleg de Maspujols (Baix Camp), mossèn Higiní Anglès–, on va reforçar, amb dimensió superior, els seus coneixements i tècniques pel que fa a l'orgue, l'harmonia, la composició, l'orquestració i el cant coral, sobre tots els quals va esdevenir –en el seu retorn a Tortosa, el 1970– un entusiasta divulgador, professor, intèrpret i director.

Així, va ser organista de la Catedral, impulsor del Con-

servatori Municipal de Música de Tortosa, on fou professor de solfeig, piano, harmonia i orgue durant trenta anys, alhora que ensenyava a les escoles de música d'Amposta i la Sénia; va fundar les corals de Vinaròs, la Palma i Vent de Dalt i ha dirigit les de Tortosa (Orfeó Tortosí, fundat el 1905 per Joan Moreira) i de Flix, on ha construït l'orgue de l'església, com també el de la Palma. A Vallibona (Alt Maestrat) l'està restaurant, tots ells afectats per les destruccions intencionades als inicis de la guerra civil.

Va compondre per a música coral obres de música religiosa i popular, com un poema escrit i musicat per ell, un *Cant al riu i a la comarca*, estrenat a Móra la Nova, el 2015, en la Trobada de Corals de la Ribera. També ha compost sardanes, i obres per a piano, com la *Suite de Scala Dei*, estrenada a Falset el 1975. Igualment, ha harmonitzat cançons populars com *Lo Carrilet*, *De Roquetes vinc*, *Mareta meua, tinc por*, etc.

A més de l'orgue i el piano, també ha interpretat peces per aviolí, viola i violoncel. Va for-

mar part activa de les Jovenuts Musicals de Tortosa, que van portar a la Ciutat dos conjunts de gran renom: els Petits Cantaires de Viena i l'Orfeó Català.

Va tenir una intervenció decisiva en la fundació de l'Orquestra de Cambra de Tortosa i en l'Orquestra Simfònica de les Terres de l'Ebre, formada per professors del Conservatori, que s'han dedicat a la interpretació, docència i direcció –i l'evolució positiva que s'ha produït en el sentit que hi ha més orgues tocant a les esglésies, més orquestres i grups de cambra, més escoles de música clàssica i moderna i més bandes municipals.

- Continues tenint esperança en la música?

- Sí, perquè si no fos per l'art encara estariem pitjor. L'art costa, perquè t'has de dedicar a l'instrument, però és cultura, la base de tot, i l'ànima d'un poble. Quan es mata aquesta cultura, és quan les coses no van bé.

- Santa Paraula!

Em parla dels seus ídols: Bach, Beethoven, Mozart, Mendelssohn, Brahms. Quina tropa, Mare de Déu! M'acomio d'ell, recordant el que va dir-me la seva cunyada, Dolors, de la Palma: «Lo Rossendo és la bondat del món». Ho comprovo: mesurat, equànim, seré, commogut per dintre.

venuts Musicals de Tortosa, d'esdeveniments de gran categoria, com fer venir a la Ciutat de l'Ebre els Petits Cantaires de Viena i l'Orfeó Català.

Poca broma amb Rossend Aymí, ell tan seriós amb el seu ofici, tan lliurat als qui volien conèixer i estimar la música, tan humà i humil al capdavant, tan procedent del humus terral que capturà a la seva Palma natal. Continuava així el llegat gloriós de grans figures d'aquestes terres, com Felip Pedrell (mestre de Falla, Granados i Albéniz), Joan Moreira (fundador de l'Orfeó Tortosí, el 1905), els Joan i Ricard Lamote de Grignon (pare i fill), tan vinculats al renaixement musical barceloní, durant més de la primera meitat del segle XX, i el gran musicòleg i director d'Uldecona, Miquel Querol (1912-2002), amb qui també vaig conversar a Barcelona, on vivia, per a la segona sèrie d'aquests *Homenots del Sud* (Arola editors, Tarragona, 2004).

Li demano el balanç musical d'aquests més de 40 anys d'activitat seva en aquest camp. No es fa pregar: em cita l'Orquestra de Cambra de Tortosa, l'Orquestra Simfònica de les Terres de l'Ebre –formada per professors del Conservatori que s'han dedicat a la interpretació, docència i direcció– i l'evolució positiva que s'ha produït en el sentit que hi ha més orgues tocant a les esglésies, més orquestres i grups de cambra, més escoles de música clàssica i moderna i més bandes municipals.

- Continues tenint esperança en la música?

- Sí, perquè si no fos per l'art encara estariem pitjor. L'art costa, perquè t'has de dedicar a l'instrument, però és cultura, la base de tot, i l'ànima d'un poble. Quan es mata aquesta cultura, és quan les coses no van bé.

- Santa Paraula!

Em parla dels seus ídols: Bach, Beethoven, Mozart, Mendelssohn, Brahms. Quina tropa, Mare de Déu! M'acomio d'ell, recordant el que va dir-me la seva cunyada, Dolors, de la Palma: «Lo Rossendo és la bondat del món». Ho comprovo: mesurat, equànim, seré, commogut per dintre.

lòloga de la URV, que ha escrit sobre el parlar d'aquesta terra, potser per indicació de Pere Navarro, que diria que va ser el seu mestre a la Universitat tarragonina. I una altra Cubells que coneix Carme Cubells, casada amb el flixanco Pere Muñoz, historiador, mestre i polític, alcalde que fou de Flix, del PSUC a ERC.

L'alcalde actual de la Palma –i de fa molts anys– és el convergent Gil Martí, que si ho és de tant de temps és perquè el poble està conforme.

I no m'estranya: s'hi dedica, ajuda en el que pot, es despenlla bé entre papers i despatxos i, portant corders cap als matadors de la Ribera i del delta, vaig

veure que també. Un dia que jo havia de tirar cap avall i no sabia com, em convidà a pujar al seu camió, que transportava una colla de corderets cap al seu destí final, i així vaig viatjar, entre els laments de les pobres bèsties, fins a Vinebre (on vam visitar Josep M. Pros, arqueòleg, poeta, pintor i 'àngel de pas', que llavors regentava una carnisseria) i d'allí cap a Ascó, on devia agafar el tren amb destí vés a saber.

Quan Rossend Aymí Escolà retorna al poble, després dels seus tràfecs musicals, es troba en el seu ambient de franquesa camperola. Ja se sap: el guinyot al Bar de la Plaça, amb aquell seu sabor encara menestral (no el re-

meneu gaire, si pot ser) i els païsans el saluden i s'interessen: «I què, Rossendo, ja acudix la gent als teus concerts? Vols dir que entenent tot lo que els expliques?».

I Rossendo improvisa alguna resposta benèvola i senzilla perquè ho entenguin ells mateixos.

Memorable gent del país rural! Més instruits o més toscos, més fruitosos o més verdosencs, però tots, en general, dotats d'aquella bravada humana que, fins i tot és fina, elegant i precisa, quan sembla aparentment més rude i violenta.

Com deia Joan Fuster en un dels seus aforismes, ell que també sabia de terres entre els arrosars de l'Albufera de València: «A

vegades, és de bona educació ser mal educat».

Rossend Aymí em relaciona, amb molt bon criteri, la desaparició de molts masos agrícoles amb el fet que la gent que continua treballant al camp ja no canta.

Pels preus que reben no és com per estar gaire contents. I és que «quan l'agricultura va malament, tot va malament». Ho estem comprovant: pèrdua vegetal diversa, increment de concentracions humanes (més formigó per tot arreu) i incendis forestals en espais abandonats.

Per això, la família Aymí, conscient d'aquesta situació pel fet d'haver nascut i crescut en àm-

bits pagesos –que saben, sense ser garrepes, el que és l'estalvi i l'aprofitament dels béns essencials– i sabent com aquestes terres s'ho juguen tot amb l'aigua, han anat a totes les manifestacions pel riu: a Barcelona, Madrid, València, Saragossa, Mallorca i Brussel·les, i naturalment a Tortosa, Amposta i Móra d'Ebre. Un ampli recital que, pel que sembla, encara no s'ha acabat.

Rossend evoca aquest Ebre que ha musicat en un poema seu: «El riu que solca la terra, on conviscu tothom, amb els mitjans de vida que dóna: les illes, la pedra arenosa i l'aigua com a divinitat que alimenta a tots els éssers d'aquesta vall estimada».